

Teknikpassion gör högre teknisk utbildning manlig

Högre teknisk utbildning är ett mansdominerat fält. Men genusmönstren varierar med olika program och studieinriktningar. En ny avhandling från Göteborgs universitet visar hur ett kombinerat fokus på både formell utbildning och studentkultur kan bidra till förklaringen.

Under 50 dagar fördelat på två terminer har **Andreas Ottemo**, doktorand vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik, observerat och intervjuat högskolestudenter på ett datatekniskt och ett kemitekniskt program. I kontrast till många tidigare studier, som mer eller mindre uttalat fokuserat på svårigheterna att rekrytera kvinnor till teknikutbildningar, undersöker han normer som kopplar samman maskulinitet och teknik.

– Det har funnits en tendens till att man både i forskning, utredningsarbete och i särskilda satsningar närmast automatiskt fokuserat på kvinnor när frågor om genus och teknik aktualiserats. Min avhandling är ett försök att istället problematisera den självklarhet med vilken teknik och maskulinitet så ofta kopplas samman, säger Andreas Ottemo.

Normer som kopplar samman maskulinitet och teknik är särskilt framträdande på det datatekniska programmet. Ottemo argumenterar för att föreställningar om kropp är särskilt angelägna att uppmärksamma:

– I intervjuer med studenterna framkommer att nakenhet och olika former av kroppsligt ”äcklande” och ”dräggande” tar plats i dataprogrammets studentkultur. Till exempel bjuds det in till pubar där man förväntas dyka upp utan byxor eller endast insvept i gladpack. Studenter berättar också om flera incidenter där datateknologer klätt av sig nakna medan andra beklagar traditionen att man på programmet ”skall vara så grisig som möjligt”. Centralt är också att datastudenterna förväntas vara mycket intresserade av det teknikområde de ägnar sig åt, och gärna skall ha odlat en passion för datateknik under en stor del av sina liv också bortom formella studier.

Andreas Ottemo har även sett en koppling mellan passionen för teknik och hur föreställningar om maskulinitet och heterosexualitet kommer till uttryck i studentkulturen. Utifrån genusteoretikern Judith Butlers begrepp ”den heterosexuella matrisen” resonerar han kring den logik som får dataintresse att framträda som ett heteromaskulint kodat begär. Bland kemiteknologerna i studien lyser dock teknikpassionen i hög grad med sin frånvaro.

– För det första har många av kemiteknikstudenterna inte sökt sig till utbildningen på grund av ett teknikintrasse, utan snarare med ambitionen att få ägna sig åt kemi i mer naturvetenskaplig bemärkelse. För det andra framträder det kemiintresse många ändå uttrycker som mycket mer begränsat än det dataintresse datateknologerna formulerar, säger Andreas Ottemo.

Att många av kemiteknologerna förhåller sig ganska reserverat till den undervisning de möter lyfts fram som en konsekvens av att studenternas förväntan på utbildningen inte stämmer överens med programmets faktiska innehåll. Distansen till teknikområdet förefaller att bidra till att studenter upplever förhållandevis stora frihetsgrader i relation till kön.

Samtidigt understryker Andreas Ottemo att det i detta avseende finns betydande likheter mellan de båda program han studerat.

– Både datateknologer och kemiteknologer ser med distans på sin utbildning som något med främst instrumentellt värde. I datateknologernas fall kombineras det dock med att teknikintrasset bortom studierna tas för givet. Att teknikintrasset samtidigt märks som maskulint ser jag som en förklaring till att datateknik framträder som ett så mansdominerat

program, medan kemiteknik tycks tilltala killar och tjejer i ungefär lika hög grad.

Länk till avhandlingen (fulltext) : <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/39621>

För mer information: Andreas Ottemo, 031-7862321, andreas.ottemo@ped.gu.se
Andreas Ottemo lägger fram sin avhandling *Kön, kropp, begär och teknik: Passion och instrumentalitet på två tekniska högskoleprogram* vid institutionen för pedagogik och specialpedagogik fredagen den 23 oktober, kl 13.00.
Plats: Kjell Härnqvistsalen, Pedagogen Hus A, Västra Hamngatan 25, Göteborg